

Ébredés

III. évfolyam 1. szám • A DUNAKANYARI EVANGÉLIKUSOK LAPJA • 2010. április

In nomine Dei

ISTEN IRGALMÁRÓL

Mózes 1. könyve beszéli el Jákób, Izsák fia elgondolkodtató történetét. Azt, miként szerezte meg fivérének áhított elsőszülöttségi jogát és apjának áldását anélkül, hogy csalárd eszközei napvilágra kerültek volna. Az előbbi kenyerért és lencsefőzelékért, az utóbbit hazugsággal: vak édesapja előtt saját arcát Ézsauénak, Izsák kedvenc fiának álcázva. Jákób tehát csalással és szélhámossággal érte el célját.

Emberi cselekedeteink mindig következményeiben mérettetnek és ítéltetnek meg. Jákóbot ezek gyengének mutatják.

Ézsau csalódottsága és dühe bosszúvágyban tört ki. A „kitörés” szó nem pontos, mert ezt inkább a természeti jelenségekre használjuk, amelyek nincsenek az ember uralma alatt. Bizony, Ézsau csalódottsága és a dühe késztette megtorlásra, és ez sokkal inkább tudatos választás, döntés. A fivér csalással fosztotta meg a családban betöltött helyétől és az apja áldásától. Abban a családban a problémamegoldó képességeknek határai voltak. Ézsau az erőszakot választotta, szilárdan elhatározta, hogy apjuk halála után megöli testvérét. Amikor a felelősségrevonás ideje elérkezett, Jákóbnak kevés lehetősége maradt. Ő a menekülést választotta. A nehézségeket és a kusza emberi kapcsolatokat könnyebb volt hátrahagyni, mint szembenézni azokkal.

Édesanyja tanácsára Jákób anyai nagybátyjához, Lábánhoz menekült. Megérkezve hozzá, Jákób mindent elmesélt neki. Lábán így szólt: Bizony, az én csontom és húsom vagy te!

Mit ismert fel Lábán Jákóbban? Voltak abban a nemzetségben és családban olyan szokások, hagyományok és értékek, amelyeket Jákób anyja és nagybátyja is magában hordozott, és amelyek Rebekáról, az anyáról Jákóbra, a fiúra szálltak.

Ott élén, Jákób beleszeretett Lábán fiatalabb lányába, Ráhelba. Megegyezték, hogy hét esztendeig szolgálja nagybátyját, hogy feleségül kaphassa Ráhelt. De Lábán először idősebb lányát, Leát akarta férjhez adni, ugyanakkor a jó munkaerőt magához kötni. Lábán vagyona ugyanis Jákób gondozásában figyelemreméltóan megnövekedett. Amikor a nász elérkezett, Lábán az idősebb lányát vezette Jákób ágyához, aki csak másnap reggel vette észre a csalást. Lábán bizony becsapta mindkét lányát és vejét is. Jákób újabb hét évi szolgálat után

kapta feleségül Ráhelt is. Ahogyan tehát Jákób becsapta fivérét és apját, ugyanúgy csapta be őt nagybátyja. A család olyan hagyománya volt ennek a családnak, amelyről Lábán felismerte Jákóbot: „ugyanaz a csont és hús, mint én”?

Mindazonáltal Isten megáldotta Jákóbot. Az irgalmas gondviselés mutatkozik meg abban, hogy az embernek nem kell tökéletesnek lennie ahhoz, hogy elnyerje Isten áldását.

Jákób élete is bővelkedett áldásban. Két felesége és két ágyasa volt, és ezektől tizenkét fia született. Tulajdona is gyarapodott, tehetős férfi vált belőle. Részben nagybátyja rovására, irigységet keltve benne és fiaiban. Jákób fenyegette érezte magát, és a helyzetet a régi módon oldotta meg: meneküléssel. Visszaindult szülőföldjére. Hiába az áldás, az anyagi siker, felelősséget nem tudott vállalni.

Szülőföldjéhez közeledve meghallotta, hogy Ézsau négyszáz férfival jön ellene. Jákóbot félelem fogta el. Vádolta múltja, és nem volt eszköze uralkodni rajta. Átvitette a folyón feleségét, fiát és hozzátartozóit, ő maga a túlparton maradt. Ahogyan apja és nagyapja, Jákób is kész volt kockáztatni hozzátartozói biztonságát a saját megmeneküléséért. Vajon mit gondolt erről családja, és milyen örökséget és mintát örökölt a gyermekeire?

Éjszaka Jákób harcba keveredett egy ismeretlen férfival, aki rásújtott csípőcsontjára. Jákób súlyosan megsérült. Már nem képes menekülni, más eszközöket kell tehát találnia. Csak most néz szembe múltjával, rádöbben, hogy békét köthet. Ez Ézsauak is új lehetőség az erőszak helyett.

Felkavaró arra gondolni, hogy amit a jó szerencse nem végzett el Jákóbban, azt megtette a balszerencse. Már képes felelősséget vállalni cselekedeteiért, nem hárítja azt másra. Megváltozott a kapcsolata a családdal: ne ti hordozátok tettem következményeit, van bennem elég férfiasság azt megtenni. Jákób felnőtté érett egyetlen éjszaka alatt.

Az Isten nagysága és irgalma bizonyára az, hogy képes azáltal is megáldani bennünket, ha megsebesülünk, összetörünk, és abba a helyzetbe kerülünk, hogy feladjuk.

Mika Lehtola

(finnből fordította Zászkaliczky Tamás)

A FINN KERESZTYÉNSÉG RÖVID TÖRTÉNETE

A finnek a 12. századra váltak keresztyénné, előtte a különböző törzsek, a karjalaiak, hämeiek, a suome törzs a természet erőit: az eget, a levegőt, a vizet, az erdőt tisztelték istenekként. A térítés ellenére a pogányság elemei hosszú évszázadokig tovább éltek. A pogány korszak hőseiről, történeteiről a finnek nemzeti eposzában, a Kalevalában olvashatunk.

A vértanú Henrik püspök

Keresztyén hatások már a 800-as években kimutathatók finn területen. Az 1054-es egyházszakadás után a mai Finnország területén szinte egy időben jelentek meg a nyugati és a keleti hittérítők. Nyugat felől a svédek indítottak keresztes hadjáratot a pogány finnek megtérítésére három hullámban: 1150 körül indult az első hadjárat a délnyugati finn területekre IX. Erik svéd király és Henrik püspök vezetésével, melynek eredményeképpen Turkuban és környékén megkezdődhetett az egyházi szervezet kiépítése. A térítő hadjárat során Henrik püspök életét egy pogány finn oltotta ki. A későbbi századok során, egészen a reformációig szentként tisztelték a vértanú püspököt.

A finneket 1226–1227-ben a keleti Novgorod felől is támadás érte: az oroszok betörték a középfinnországi Häme területére; a keleti területeken, Karjalában pedig tömeges erőszakos térítésekre került sor. A svédek Birger Jarl vezette második keresztes hadjárata a 13. század közepén Häme elfoglalásával ért véget. A karjalai területekért indított harmadik keresztes hadjáratot 1293-ban vezették. A hódítások biztosítására a svédek megépítették Viipuri (Viborg) várát. A Svédország és Novgorod közötti háborúskodásoknak az 1323-ban Pähkinäsaariban kötött béke vetett véget, amelyben meghatározták a két állam közötti határt: Karjala nagy része

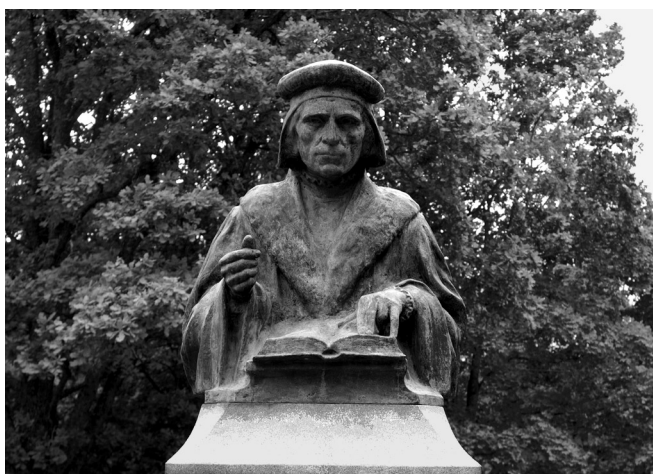
Novgorod befolyása alá került, Finnország pedig Österland (Keleti tartomány) néven Svédország része lett.

A középkori finn egyház központja Turku városa lett, az egymást követő érsekek mindannyian a svéd király bizalmát élvezték. A másik fontos egyházi központtá a tartomány keleti részén levő Viipuri vált. Megalakultak ez első káptalani iskolák. Az első szerzetesek a külföldről érkezett bencések, majd a ciszterciek voltak, akiket a 13. és 14. században a dominikánusok, a 15. század első felében pedig a ferencesek követtek. A svédországi Vadstenából Brigitta-rendi apácák és szerzetesek települtek a Tampere melletti Naantaliba. Templomokat kezdtek emelni: a korszakra jellemző szürke kőtemplomokból (harmaakivikirkko) összesen 101 épült. Az írásbeliség nyelve a korszakban elsősorban a latin, illetve a svéd volt. Ebben az időben a káptalani iskolákból finn diákok is eljutottak Európa egyetemére: többségük Párizsban, kisebb hányaduk Prágában, Lipcsében, illetve Erfurtban tanult. A késői középkorban született meg a Henrik püspök életét és halálát feldolgozó legenda, illetve a diákság dalait magába foglaló Piaie Cantiones (Jámbor énekek).

A reformáció finn területen svéd királyi döntés eredményeképp nyert teret. Az 1523-ban a svéd trónra kerülő I. Vaasa Gusztáv, a lutheri irány mellett döntve, 1527-től protestáns abszolutizmust vezetett be. A reformáció finnországi elterjedésében Mikael Agricola játszott nagy szerepet. A paraszti sorból származó Agricola Luther és Melancthon tanítványaként Wittembergben tanult, ahonnan hazatérve a turkui káptalani iskola rektora, majd Turku püspöke lett. Az első egyike volt a finn irodalmi nyelv megteremtői között: 1543-ban finn nyelvű olvasókönyvet (Abc kiria), 1544-ben imádságos-

Lohja temploma

Mikael Agricola a finnországi reformáció terjesztője

könyvet adott ki, s az ő fordításában jelent meg 1548-ban az első finn nyelvű Újszövetség is.

Az 1600-as évek finn területen is a lutheri ortodoxia korszakát jelentették, melynek során a tanítás tisztaságát állították a középpontba. Ezzel összhangban figyelmet fordítottak arra is, hogy a gyülekezet tagjait írásolvasásra tanítsák, hogy minden hívőnek lehetősége legyen a hit alapjainak önálló elsajátítására. 1640-ben Isak Rothovius püspök javaslatára Turkuban megalakult az első finnországi egyetem, 1642-ben pedig megjelent az első teljes finn nyelvű Biblia is.

Az 1700-as években a finn egyházban is a felvilágosodás eszméi hódítottak: a korszakban az „ész fényében” igyekeztek láttatni a hitigazságokat is, emellett általánossá váltak konkrét gazdasági újításokat tárgyaló prédikációk. Ebben az időszakban jelentkeztek az első pietista irányzatok is: ezek közös jellemzője volt, hogy a személyes hitéletet hangsúlyozták. A kis csoportok képviselői közös imádkozásra, bizonyág-tételekre (szeuratokra) gyűltek össze magánházaknál.

Az 1808–1809-es orosz–svéd háború után Finnország autonóm nagyhercegségként Oroszország részévé vált. A evangélikus egyház továbbra is megőrizte államegyházi pozícióját. Az 1880-as években négy nagy ébredési mozgalom indult: az imádkozók, a felébredtek (körtiek), az evangéliumiak és a laestadiánusok mozgalma. Ezek a mai napig jelen vannak a finn evangélikus egyházban és mindmáig meghatározzák annak arculatát.

Az imádkozók mozgalma Henrik Renqvist lelkészhez köthető, aki gyülekezetében megtérésre hívta híveit. Szeuratokat szervezett, melyeken a résztvevők térden állva imádkoztak, ébredési prédikációiban a megtérés mellett elsősorban a szeretet fontosságát hangsúlyozta, mely nélkül a hit halott.

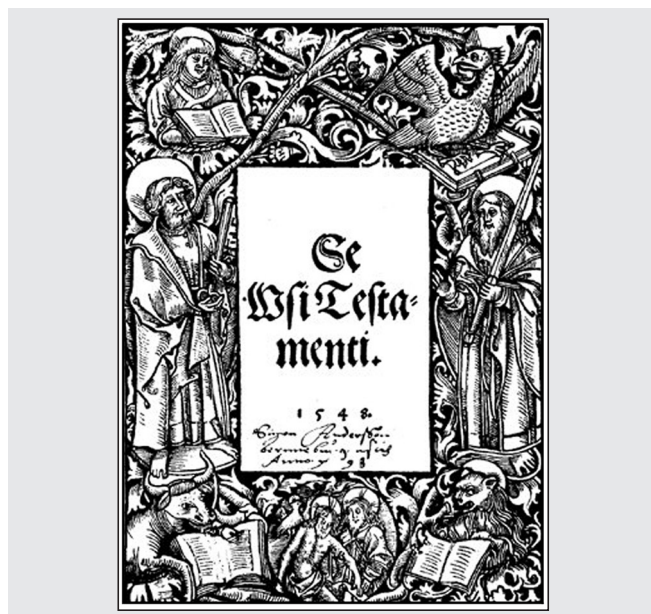
A felébredtek mozgalma Közép-Finnországhoz és Paavo Ruotsalainenhez köthető. Ruotsalainen szegény paraszti családból származott. Megtérése után járta az országot, és a meglelt hitről és Krisztus békességéről beszélt mindenkinek, akivel találkozott, hangsúlyozva azt, hogy csak Krisztus mentheti meg az esendő embert.

Az evangéliumi ébredés középponti alakja Fredrik Gabriel Hedberg, aki 1834-ben lett lelkész. Röviddel ezután kapcsolatba került a felébredtekkel és megtért. Hedberg 1844-ben adta ki Az üdvösségre vezető hit című könyvét, innentől vált el irányzata a felébredtektől. Ebben azt hangsúlyozta, hogy az üdvösség kizárólag a megváltásba vetett hiten múlik, minden egyéb másodlagos.

A laestadiánusok prédikátora Lars Levi Laestadius lelkész volt, aki által Lappföld is bekapcsolódott az ébredési mozgalomba. Szembesítette hallgatóságát kora lappföldi problémáival: elsősorban az igen gyakori iszákosságot ítélte el elég keményen. Fontosnak tartotta, hogy a hitre jutottak életén is meglátsszon a változás. Laestadius halála után a közösség több csoportra szakadt, ezek közül a legfontosabbak az ún. elsőszülöttek (esikoiset), az óhitűek (vanhoilliset) és az újébredők (uusheräys).

Finnország 1917 óta független állam, melyben az evangélikus egyház továbbra is a legnagyobb felekezet. A második világháborúig az egyház a társadalom „morális gerincét” képezte. Az 1960-as évektől bekövetkező szekularizáció a finn egyházban is érvényesült, ami elsősorban a kilépések számának emelkedésében mutatkozott meg. Az ébredési irányzatokhoz ötödikként csatlakozott az 1960-as években indult ún. újpietizmus. Az 1990-es évek végén lépett fel a karizmatikus irányzatot képviselő Nokia-mozgalom, mely lassan a különválás irányába halad. A legutóbbi évtizedekben a finn egyházban liturgiaújításra került sor; kedvelt új istentiszteleti forma az ún. Tamás-mise. Napjainkban a finnek 80 százaléka tagja a finn evangélikus egyháznak, a felekezeten kívüliek és más vallások tagjain kívül a finnek az ortodox, a katolikus és a szabadegyházak tagjai.

Révész Rita

Finn Újszövetségi borító 1548-ból

LÁTOGATÁS LAPPEENRATÁBAN

A két világháború között számos magyarországi és finnországi evangélikus gyülekezet között született mély barátság. Akkoriban magyar lelkészek tucatja folytatott ott teológiai tanulmányokat. A harmincas évek finn lelki ébredése, a Szentlélek által megújított és pezsgő egyházi élet nagy hatással volt rájuk. A finn és magyar evangélikus gyülekezetek azóta is jó kapcsolatot ápolnak egymással. Ez ösztönzött bennünket arra, hogy testvérgyülekezeti kapcsolatot kezdeményezzünk a lappeenrantai gyülekezettel.

A konkrét ötletet presbiterünk, Zászkaliczky Tamás orgonaművész adta, aki egyrészt számtalan alkalommal töltött hosszabb-rövidebb időt északi testvéreinknél, másrészt Ágnes lánya a lappeenratoi Lappee gyülekezet kántora, veje – Bogányi Tibor – pedig a városi

Együtt a lappeenratoi gyülekezet lelkészeivel

zenekar művészeti vezetője. Az ő bátorításukra hívtuk meg a lappeenratoi gyülekezet igazgató lelkészét, Mika Lehtolát és feleségét, Sannát, akik tavaly július elején látogattak el hozzánk. Ennek viszonzásaként idén január végén mi lehettünk az ő vendégeik.

Lappeenrata öt nagy evangélikus gyülekezete közül mi a 22 ezer főt számláló Lappee közösséggel ismerkedtünk meg. Tizenhat munkatárs végez ott szolgálatot, köztük négy lelkész, három diakónus, három ifjúsági munkás, három kántor, két titkárnő és egy adminisztrátor.

A közösség múltja a 13. századra nyúlik vissza. A város központjában található fatemplomuk 1794-ben épült, belseje a budapesti Deák téri templomra emlékeztet.

De mit érdemes tudni Lappeenrantáról? A mintegy hatvanezer lakosú város a Dél-Karélia régióban található. A tisztaság, a rendezettség, az ésszerű megoldások sora – bármerre jártunk –, szembetűnő volt.

Látogatásunk célja egyrészt egy finn lelkészcsalád életébe való bepillantás, másrészt az egyházközség, a szol-

gálati területek, a gyülekezet működésének megismerése és a kapcsolat erősítése volt. Megtudhattuk, hogy egyházuk komoly gondot fordít arra, hogy lelkészeik ne égjenek ki, és hivatásuk gyakorlása közben legyen idejük a lelki töltekezésre, családjukra, hobbijukra, és nem utolsósorban továbbképzésükre. Természetesen a több-lelkészes, igen nagy apparátussal rendelkező gyülekezetek ezt könnyedén megtehetik. Mika Lehtola lelkész kalauzolásával megnézhattuk a három emeleten működő háttérintézményeket, így számunkra is átláthatóvá vált, hogyan is épül fel a helyi egyházi élet.

Este ifjúsági istentiszteleten vettünk részt. Mások mellett érdekes tapasztalat volt, hogy a templomban is természetesen viselkedő fiatalok többnyire zokniban voltak.

Szombaton az igehirdetésre készülés mellett alkalmunk volt kipróbálni a finn téli közlekedési eszközöket, a sífutást és a futószánkót, amelyet iskolába menet olykor lelkészbarátaink is használnak. A teljes kihülés elleneszerre a hamisíthatatlan finn szauna volt, amely egyben remek alkalom volt a kötetlen beszélgetésre.

A vasárnapi istentiszteletre vezető utunk kalandosra sikerült. Az történt ugyanis, hogy a parókiához vezető bekötő utat másfél méteres hófal zárta el. Vendéglátónk rutinos mozdulattal vette elő hólapátját, hogy utat ásson az autónak. A gyönyörű hóesésben kisvártatva már két papi civilbe öltözött lelkész lapátolt, hogy a gyülekezet ne maradjon pásztor nélkül.

Istentiszteletünkön kilenc lelkész, illetve diakónus szolgált, az igehirdetésre a vendéget kérték fel. A mindössze 130 fős templomi közösség mutatja, hogy Finnországban az állam és az egyház szoros kapcsolata együtt jár a szekularizációval. Feltűnő volt, hogy énekeik a miénkhez képest lendületesebbek, liturgiájuk leginkább az általunk római katolikus templomokból ismert énekes rendhez hasonlít, a lelkészek általános liturgikus öltözeke az alba és a stóla, minden vasárnap van úrvacsoraosztás, a lelkészek, mielőtt magukhoz veszik a szentséget, magukra is vetnek keresztet. Ezekkel a különbségekkel együtt elmondhatjuk, hogy a lappee-i gyülekezet templomában is otthon éreztük magunkat.

Ezt követően alkalmam nyílt egy olyan könyvbe írni, amelybe ezt megelőzően magyar evangélikus lelkész, id. Zászkaliczky Pál 1939-ben tett bejegyzést.

Az ünnepi ebédet a város szélén található, fából készült, több mint százéves, kastélyszerű lelkészlakásban (pappila) fogyaszthattuk el a presbitérium egy részével, összesen tizenhatan. A rénszarvashússal töltött malacsült utáni testvéri beszélgetésen beszámolhattunk egyházunk történelméről, a magyar állam és a történelmi egyházak jelenlegi kapcsolatáról, gyülekezetünk mindennapjairól, terveinkről. Az élénk beszélgetést segítette, hogy Bogányi Tibor lelkes tolmácsként minden nyelvi nehézségen átgázolt bennünket.

Gyülekezetünk ajándéka egy új fordítású magyar nyelvű Biblia és énekeskönyv, és egy magyar népművészeti motívumokkal megfestett fakereszt volt.

Délután meglátogattunk egy szórványban élő idős testvért, és az orosz határnál megtekintettünk egy olyan kis fatemplomot, ahová a gyülekezet egyik lelkésze kéthetente megy el istentiszteletet tartani.

A napot a Bogányi-Zászkaliczky házaspárral zártuk, akikkel immár magyarul tudtunk beszélgetni a gyülekezet mindennapjairól.

Hétfőn reggel Helsinkibe indultunk, ahol finn lelkészbarátaink vezettek körbe az evangélikus vonatkozású nevezetességeken, amelynek során megtekinthettük az evangélikus teológiát, és részt vehettünk a város központjában található dóm déli áhítatán.

A testvérgyülekezeti kapcsolat – túl egymás évenkénti meglátogatásán, egymás egyházi szokásainak, templomainak, kultúrájának, hétköznapijainak megismerésén – lelki kapcsolat. Bár több mint kétezer kilométer választ el bennünket, a lutheránusok ott többségben, itt erős kisebbségben vannak, Luther Márton nyomán mégis hasonlóan gondolkozunk Jézusról az emberről és Krisztus egyházáról.

Ötnapos finnországi utunk élményeit az újság hasábjain keresztül csak részben tudjuk megosztani. Vagyunk, hogy gyülekezetünk családjai nyílt szívvel fogadják majd a lappeenrantai testvéreket és fordítva; néhány napig mi is átélhessük, milyen egy finnországi evangélikus család vendégszeretete. Következő találkozásunkig imádságos szeretettel gondoljunk lappeenrantai testvérgyülekezetünkre.

ÉS AMIT MÉG FINNORSZÁGRÓL MEGTUDTUNK...

Finnország területe háromszor nagyobb, mint Magyarországé, lakosainak száma pedig pont a fele, mintegy öt millió fő, akiknek háromnegyed része az ország déli és nyugati peremén él. Népességének 80 százaléka az evangélikus egyházhoz, 1 százalék az ortodox, 1 százalék a pünkösdi, 0,2 százalék a katolikus egyházhoz tartozik, reformátusok nincsenek. Az utóbbi másfél évtizedben sokan kiléptek az egyházból, ám az utóbbi időben a hazafiasság és a finn evangélikus identitás erősödött, így egyre többen kérik felvételüket az egyházba.

Az ország területén többnyire fából készült templomok találhatók, amelyek 465 gyülekezethez tartoznak. Közösségeikben 21 000 gyülekezeti munkatárs, ezek közül több mint 3000 lelkész végez szolgálatot. A lelkészek beosztásuk szerint lehetnek gyermek, ifjúsági, felnőtt, missziós, táborig és diakónus lelkészek, akik szociális területen végzik lelkipásztori munkájukat.

Több mint 50 finn evangélikus gyülekezetnek van magyar testvérgyülekezete.

A lappeenrantai evangélikus templom

A kezdetek óta az állami adminisztráció egy része – születési, házassági és halálozási anyakönyvezés – az evangélikus egyház feladata. Az egyházadó mértékét állami törvények határozzák meg, amely gyülekezetenként eltér, de átlagosan a jövedelem 1,35 százaléka. Ez egy finnországi évi átlagkereset (23 000 euró) esetében 300 euró (kb. 75 000 Ft) évente, amelyet minden egyháztagnál levonnak.

Az ország fehér színű zászlójában található kék színű kereszt a kereszténységet jelképezi. A kék szín a tavakra emlékeztet, a fehér pedig a tiszta hóra és a világos nyári éjszakákra. Az egyház jelképe egy piros címer sárga (arany) kereszttel és négy rózsával.

Sok érdekes egyházi sajátosság közül most kettőt emelünk ki.

Az egyházhoz tartozók közel 90 százaléka 15 évesen konfirmál. A felkészítés az iskolai hitoktatáson túl egyhetes konfirmációs táborban történik. A konfirmáció után a fiatalok közül sokan maradnak a gyülekezetekben, hogy majd a következő évben segítőként szolgálhassanak egy-egy konfirmációs vagy gyermektáborban. Huszas éveikben, felsőfokú tanulmányaik alatt kerülnek messzebb az egyháztól, és sajnos sokan ki is lépnek.

Az istentiszteletek mellett az emberek hagyományosan seuratokra járnak. A seurat családoknál tartott bibliaóra, amely néhány igehirdetésből – amelyet nem feltétlenül lelkész tart –, bizonyágtételből és közös éneklésből áll. Természetesen hozzátartozik a kávézás és a tartalmas testvéri együttlét is.

Váraljai Janka és Horváth-Hegyi Olivér

A gyülekezetünk presbitereit bemutató sorozat vendége
ezúttal Szényiné Plagányi Sarolta és Tomcsányi László

SZÉNYINÉ PLAGÁNYI SAROLTA

Mióta laknak Szentendrén és mióta tagjai a gyülekezetünknek?

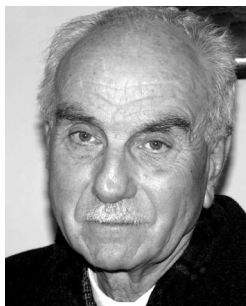
Szentendrén születtem evangélikus édesapa és katolikus édesanya gyermekeként, és szüleim megegyezése alapján a nővéremmel és a húgommal mindhárman evangélikusok lettünk. Ez a ketősség soha nem okozott problémát, sőt növelte látókörünket és

a megértést mások iránt. Így természetesen születésem óta a gyülekezet tagja vagyok.

Férjem szintén evangélikus, esküvőnk, és később gyermekeink keresztelese a Fasori evangélikus templomban történt, de a gyerekek már Szentendrén konfirmáltak. Férjem vegyész, de nyugdíjasként a MűvészetMáloom berkeiben tevékenykedik. Ideköltözése óta tagja a gyülekezetnek. Már a kezdetekkor részt vett a templomépítésben, és dolgozik a Rosa Lutheri Alapítvány kuratóriumában.

Hol dolgozik és mit jelent számára a munkája?

TOMCSÁNYI LÁSZLÓ

Honnan származol, milyen evangélikus gyökereid vannak?

Apai részről vannak evangélikus felmenőim, akik a Felvidéken éltek. Édesanyám családja római katolikus.

Tanáraid és a lelkészek közül kik voltak a legnagyobb hatással rád?

Sréter Ferenc budavári lelkész-nél konfirmáltam, és neki köszönhetem, hogy elkezdtem olvasni a Bibliát. Gimnazista koromban Pásztor János szentendrei református lelkész európai műveltsége, derűs és mindenre nyitott egyénisége nagy hatást tett ránk, diákokra. Egyetemistaként Ruttkay Elemér budahegyvidéki lelkész atyai barátom volt, buzdított, hogy ne hagyjam el a biblia olvasását, mondván, hogy bár a világi művelődés sokféle „ittallal” kínálja az embert, de a szomjat mégis csak a tiszta víz oltja.

Jól tudom, hogy egy kisméretű Újszövetség állandó társad?

Egyetemi éveim óta szokásom ez. Így van lehetőségem, hogy reggel és este üres időmben is egy keveset olvassak belőle. Főleg reggel érzem szükségét annak, hogy pozitív dolgokkal töltsen meg gondolataimat és így kezdjem a napot. Így azután napközben is eszembe jut, amit reggel olvastam.

A múlt év novemberétől nyugdíjas vagyok, de szívem visszahúz az iskolához, ahol műszaki tanárként tanítottam 15 évet, remélem átadva az általam képviselt értékeket. Legszébb dolog megérinteni a fiatal lelkeket, megérezni egy-egy óra után, hogy itt történt valami jó és szép. Ezt megelőzően a vegyipar különböző területein dolgoztam mint vegyipari gépészmérnök, küzdeni akarásom ez idő tájt erősödött meg a „főfipályán”, melyet előnyösen használtam az oktatásban.

Miben éli meg evangélikus identitását?

Mindannyiunk életében meghatározók a gyökerek. Dédszüleim, nagyszüleim és szüleim istenfő példája becsületességre, következetességre és emberszeretetre nevelt. Remélem gyermekeinknek is át tudtuk adni ezt az értékrendet, melyet csak erősített a Fasori Evangélikus Gimnázium és egyetemi éveik alatt a Luther Kollégium, ahová a lányunk kötődik, illetve a Pázmány Péter Egyetem, ahová a fiunk járt.

Presbiterként hogyan látja gyülekezetünk jelenét?

Nagyon jónak tartom az irányt és az utat, amit az elmúlt években bejártunk: templomépítés, gyülekezetépítés, óvoda indítása – jövőépítés, a mindennapok szebbé tételére orgonaépítés, a kultúránk hagyományát képező temetőépítés. Kíváncsi, hogy sem az út, sem az irány emelkedő íve ne lankadjon, s a megvalósulás párosuljon a mindenkire való odafigyeléssel.

Ha Biblia 66 könyvéből csak egy könyvet tarthatnál magadnál, melyik lenne az és miért?

Ez János evangéliuma lenne, mert Jézus legfontosabb szavait tartalmazza. Ezenkívül azért is, mert János kezdetől fogva szemtanúja volt az eseményeknek. De szeretem Márk evangéliumát is.

Ügyvédként hogyan látod presbitériumunk és gyülekezetünk működésének szervezetségét, szabályozottságát?

Gyülekezetünket jól szervezettnek látom. Minthogy magam is tagja vagyok a presbitériumnak, annak munkáját én nem méltathatom és nem bírálhatom.

Evangélikus egyházunk törvényei kellő egyensúlyt biztosítanak a gyülekezetek vezetésében, a lelkészből és felügyelőből álló elnökség és a presbitérium között, mely utóbbinak komoly előkészítő és döntési hatásköre van. Személy szerint a „presbiterianus” (tehát testületi) egyházkormányzás híve vagyok az egyszemélyi vezetéssel szemben, még akkor is, ha ez sok gyakorlati nehézséggel jár. Talán ez az egyedüli mód arra, hogy a gyülekezet magáénak érezze az egyház ügyeit, és minél többen vegyenek részt aktívan a gyülekezeti közéletben.

A 2010. évben mit tartasz gyülekezetünk életében a legfontosabb kérdésnek?

Bibliai idézettel válaszolnék. „Mint újszülött csecsemők, az igének tiszta tejét kívánjátok, hogy azon növekedjete az üdvösségre, mivelhogy megízleltétek, hogy jóságos az Úr.” (1 Péter 2,2).

FINN HÚSVÉTI SZOKÁSOK

Holnap virágvasárnap lesz, vagyis ahogy a finnek nevezik: pálmavasárnap. Annyiszor gondoltam már, hogy át kellene keresztelni, legyen barkavasárnap a neve. A fűzfabarka az egyetlen növény, amiben már ilyenkor is megmutatkozik az élet. Ezért hát Finnországban is barkát szokás hozni a templomba, annak ellenére, hogy mi nem is barkának, hanem fűzfamacskának mondjuk!

A gyerekek a barkaágakat színes papírokkal, tollakkal díszítik. Virágvasárnap házról házra járnak, hogy a vesszővel csapkodva kívánjanak minden jót a következő évre. A barkavesszőt odaadják a meglátogatottnak. Köszönetül pedig egy kis cukorkát vagy csokit kapnak – talán ez az, ami leginkább vonzza őket. Mielőtt körbejárnák a házakat, az ortodoxok ezeket a vesszőket a templomba viszik, a pap áldását kérve rá.

Persze, a szokások változnak és egymással is keverednek. Pohjanmaaban, ahonnan származom, a vesszőzés szokását nem is virágvasárnap gyakorolják, hanem nagyszombaton. Ilyenkor a gyerekek boszorkánynak öltöznek. Ott ugyanis úgy gondolják, hogy nagypéntek és húsvét között, amikor Jézus halott volt, a gonosz uralkodott. Így tehát ebben a három napban a boszorkányok voltak hatalmon. Szombat este azután nagy tüzeket rakunk, hogy elűldözzük a boszorkányokat. Vanak, akik ezt háznál teszik, de az is lehet, hogy az egész falu népe egy közösen gyújtott hatalmas tűznél gyűlik össze.

Természetesen a finnek is festenek tojást. A tudásunk messze áll a magyarokétól, de igyekszünk mi is. A gyülekezetemben szokás úgynevezett „tojásestét” rendezni, hogy egymástól ötleteket kapjunk a tojásdíszítéshez.

A tojáson kívül van egy hagyományos ételünk, nevezzük inkább desszertnek, amit húsvétkor szokás enni. Mämminek hívjuk. Hogy milyen is ez, arról igencsak megoszlik népünk véleménye. Annyi bizonyos, hogy a mämmi rózslisztből, vízből és szirupból készül, nagyon sokáig kell főzni és sütni. A legtöbben tejszínnel fogyasztják. Sokak szerint úgy néz ki, mint az az étel,

amit már egyszer elfogyasztottak... Mások viszont már karácsony után a mämmiről álmodnak.

Nagycsütörtök az a nap, amikor szinte mindenki elmegy a templomba. Az úrvacsorai istentisztelet nálunk este van. Az istentisztelet végén elhallgat az orgona, lekapcsoljuk a villányt, elfújuk a gyertyákat, feketébe öltöztetjük az oltárt. Nagypénteken nem szól az orgona sem, és a lelkészek ilyenkor fekete ruhát viselnek a megszokott alba helyett. A húsvéti istentiszteletet egyre több gyülekezetben tartják éjfélkor. A szertartás a sötét templomban kezdődik, és amikor Krisztus feltámadásának híre megérkezik, felbúg az orgona és felgyulladnak a lámpák.

A rádiós istentiszteleteknek köszönhetően minden finn evangélikus ismer az ortodoxoktól egy tropárt (éneket), ami szerepel az énekeskönyvünkben is. Ennek sorával kívánok mindenkinek áldott húsvéti ünnepeket: „Krisztus feltámadt halottaiból, halálával eltiporván a halált, és a sírban fekvőknek életet ajándékozván.”

Utóirat: Ez egy személyes beszámoló, és valószínű, sőt biztos, hogy egy Finnország más területén élő testvérem egészen mást írt volna.

*Anna-Maija Viljanen-Pihkala
finn evangélikus lelkész*

LYÁNYOK JÖNNEK A TEMPLOMBA...

Cifra cipők sima sarka
kényesen koppan a kövön:
lyányok jönnek a templomba,
kapaszkodnak a karzatra.
Mind kibontják kebelüket,
kiveszik kedves könyvüket,
dicséretet dalolnak,
szép imákat imádkoznak.

Nyikorgó, nyűtt nyírfacsokor
csiszeg-csoszog a csapáson:
fiúk jönnek a templomba.
Künn a kerek templomtéren
pogány módra perlekednek,
kotyogó kulacs keblükben,
kanna sör a két kezükben.
Dicséretet nem dalolnak,
szent szavakat nem szólanak,
csak a leányokat lesik,
a szépeket számba veszik.

*Kanteletár
Fordította: Rác István*

Dunakanyari Evangélikus Élet

ELÉRHETŐSÉGEINK

Lelkészi Hivatal, templom
2000 Szentendre, Bükkös part 2.
Tel.: 06 26 303 459
szentendre@lutheran.hu
<http://szentendre.lutheran.hu/>

Lelkész: Horváth-Hegyi Olivér
Tel.: 06 20 824 27 89
oliver.horvath-hegyi@lutheran.hu
Felügyelő: Sereginé Székács Csilla
Tel.: 06 26 311 661
Gondnok, pénztáros: Koren Tamás
Tel.: 06 20 824 36 98
himessoft@gmail.com

ISTENTISZTELETI REND

SZENTENDRE
minden vasárnap 10.00 óra

POMÁZ (Református gyülekezeti terem, Hősök tere 1.) minden hónap 1. és 3. vasárnapján 8.30

LEÁNYFALU (Református Szeretetotthon, Szent Imre herceg u. 1.) minden hónap 3. vasárnapján 17.00 óra

GYERMEKISTENTISZTELET
SZENTENDRE – minden hónap 2. és 4. vasárnapján 16.00 óra

GYÜLEKEZETI NAPTÁR

Május 2. (vasárnap) Anyák napi istentisztelet
Május 7–9. (péntek–vasárnap) Gyülekezeti hétvége, Piliscsaba

Május 15. (szombat) Egyházkerületi missziói nap, Salgótarján

Május 24. (vasárnap) Pünkösöd, konfirmáció ünnepi istentisztelet

Május 31. (vasárnap) Lelkészszerződés egyházközsegi közgyűlés

Június 13. (vasárnap) Tanévzáró istentisztelet, grillezés

Június 19. (szombat) Ökumenikus családi nap, Pap-sziget

Június 21–26. (hétfő–szombat) Gyülekezeti bibliai kézműves napközis tábor, Skanzen

Június 28–július 3. (hétfő–szombat) Egyházmegyei hitméllyítő csendes hét, Piliscsaba

Július 14–18. (szerda–vasárnap) Szélrózsa Országos Ifjúsági Találkozó, Szarvas

Augusztus 22–27. (vasárnap–péntek) Ifjúsági csendes hét, Sátoraljaújhegy

Szeptember 5. (vasárnap) Tanévnyitó istentisztelet

A KERESZTSÉG SZENTSÉGÉBEN RÉSZESÜLT

Cselovszky Tamás Ádám ifjú testvérünk. „Légy hű mindhalálig és néked adom az élet koronáját.” (Jel 2,20)

A FELTÁMADÁS REMÉNYÉBEN ELTEMETTÜK

Gy. Molnár István (77), Keresztes Andrásné (97) testvéreinket. „Urunk! Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk!” (Zsolt 90,12)

EGYMONDATOS HÍREK

• Köszönetet mondunk mindazoknak, akik 2x1%-ukkal is támogatták gyülekezetünk és egyházunk hitéletét és építését, valamint 2009-ben egyházfenntartói járulékkal segítettek a gyülekezetben folyó szolgálatot. Isten áldása legyen az adakozókon és adományaikon!

• Testvérgyülekezeti kapcsolatot kezdeményeztünk a nyíregyházi Emmaus evangélikus gyülekezettel. Nyíregyházi testvéreink meghívásának presbitériumunk 2010. május

29–30-án (szombat–vasárnap) tesz eleget.

• Gyülekezetünk fiataljainak konfirmációi vizsgája 2010. május 22-én, szombaton délután 3 órától lesz, amelyre mindenkit szeretettel várunk! Konfirmációi istentiszteletünket pünkösöd vasárnapján (május 23.) tartjuk.

• Gyülekezeti hétvégét szervezünk a piliscsabai Béthel Missziói Központba 2010. május 7–9-ig, péntek estétől vasárnap ebédig, amely egyben tavaszi kirándulásunk is. Jelentkezési határidő: április 25.

• Közösségünk épülésére mindenkit szeretettel várunk a tanévzáró istentiszteletünkre és az azt követő grillezésre (június 13.). Jelentkezési határidő: június 6.

• A két évvel ezelőtti nagy sikerű Ökumenikus családi naphoz hasonlóan a szentendrei keresztény felekezetek az idén is várják egész napos alkalmukra közösségeink tagjait, családjukat és barátait, amelynek ideje: 2010. június 19., helye: Pap-sziget. Idei témánk: „Tenyerembe vételek!” (Ézs 49,16)

• A Budai-Pesti Evangélikus Egyházmegye szeretettel vár minden érdeklődőt hitméllyítő csendes hetére (június 28–július 3.), amelynek témája az elköteleződés.

Híreinkről bővebb információ honlapunkon (www.szentendre.lutheran.hu) található.

*A bűneinkért meghalt és megigazulásunkért feltámadt Isten Fia, Jézus Krisztus teremtsen gyülekezetünkben lelki és testvéri közösséget húsvét ünnepén, hogy ennek a közösségnek az áldásaival léphessünk tovább megerősödve abban, hogy Krisztusban egyek vagyunk.
Az Ébredés szerkesztősége*

Szentendrei Evangélikus Egyház-község bankszámlaszáma:

OTP 11742087-20000545

Rosa Lutheri Alapítvány adószáma:

1868849-1-13

bankszámlaszáma:

OTP 11742087-20072643

Ébredés®

Szerkesztőség:

Sereginé Székács Csilla felügyelő,
Bereznai Péter, Opóczky László, Sági Márta
Felelős kiadó: Horváth-Hegyi Olivér lelkész
2000 Szentendre, Bükkös part 2.
Tel.: 06 26 303 459
e-mail: szentendre@lutheran.hu
Megjelenik negyedévenként 500 példányban,
ingyenes terjesztésben.